

„Edinost“

z ajsa enkrat na dan, razen nedelj in
r znikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kron

»ročnino je plačevati naprej. Na na-
e brez priložene naročnine se aprava
ne zira.

tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
sa izne številke po 6 stotink (3 avč.);
i en Trsta pa po 8 stotink (4 avč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglašaj

se računajo po vrstah in petitu. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, oamrtice in javne zahvale do-
mači oglašaji itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo
Kokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglašje
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Nemški liberalizem, madjarsko vi- težtvo pa dogodek v Rimu.

Kakor že vedo naši čitatelji, je hrvatska vlada — menda v ponovno potrjenje tiste davnoznane — svobode, ki jo uživa hrvatski narod pod pestjo Khuen Hedervaryjevega režima — ogorčenje naroda hrvatskega radi tolovajstva v Rimu začela dušiti s tem, da je naložila podrejenim oblastim, naj brez okolišev in brezpogojno prepovedujejo vse javne shode — bodi pod milim nebom, bodi v zaprtih prostorih —, na katerih bi narod hotel protestovati proti brigantagiu Alacevicha, izvršenemu po volji, v sporazumljenju in pod patronažo italijanske vlade.

Opravičena bi bila misel, da je bilo s to odredbo dovolj izrazito manifestirano glasovito madjarsko vitežtvo in da je paladin tega vitežtva na Hrvatskem dovoljno postavil v lepo luč slavnoznano svobodoljubje madjarstva. In vendar ni bila opravičena ta dozdevno toli opravičena misel. Madjarski liberalizem sega še dalje, dalje — in menda nima ni kraja ni mej. Izvrševaje v praksi ta madjarski liberalizem je hrvatska vlada storila korak dalje in je podrejenim oblastim — kakor čitamo v zagrebških listih — doposlala drugo naredbo, s katero nalaga političnim organom, da morajo zabraniti vsako izjavo mestnih, oziroma občinskih zastopstev glede dogodka v Rimu, da ne smejo dovoliti nikakega predloga gledé afere sv. Jeronima v Rimu v sejah občinskih, oziroma mestnih zastopstev; ter da imajo — ako bi že ne mogli drugače preprečiti takih izjav ali sklepov — kar z mesta ustaviti in zaključiti sejo.

Tako je odredil madjaronski režim na Hrvatskem! Stvar pa ni zanimiva le zato, ker nam kaže v pravi luči tisto vitežtvo in svobodoljubje, s katerim se Madjari bahajo pred svetom, kakor kakov bahač, ki s par tolarji neprestano žvenketa v svojem žepu. Ne, tudi v drugem pogledu je postopanje hrvatske vlade povodom afere sv. Jeronima v Rimu vredno, da je zabeležimo. To postopanje nas namreč zopet kaj nazorno poučuje, kako je še sedaj — kakor je bil od vseh časov — velik v malem in malenkosten v velikem ta vladni zistem na Avstro-Ogrskem. O da, tudi v naši divni polovici monarhije, tostran Litve, kaže zistem tem povodom, da je nasičen slej ko prej nemškega

liberalizma in da je ta nemški liberalizem v polni meri vreden madjarskega vitežtva! — Tudi v Avstriji! Da se uverimo o tem, treba, da pogledamo v ono pokrajino, ki je v prvi vrsti interesirana na aferi v Rimu ter oškodovana po tolovajstvu Alacevicha: treba, da pogledamo v Dalmacijo! Lahko je umeti ogorčenje, ki je zavladalo tam, in lahko je umeti, zakaj je ogorčenje največje ravno tam?! Ni bilo dosti, da se je izvršilo tolovajstvo na škodo Dalmacije, ampak mora ista vrhu tega še prenašati zasmehovanje, ki reže kakor ogenj v obraz — zasmehovanje, ki tiči v tem, da oni rimski tolovaji po vsem svetu, kjer-koli izhaja kako glasilo nemškega liberalizma in madjarskega vitežtva, z nesramnim čelom vzbujajo domnevanje, kakor da se je oni brigantaggio izvršil v nje, v Dalmacijo imenu in v njeno korist!

Ko se je k škodi, h krivici, pridružilo še tako zasmehovanje, je navstalo ogorčenje pač umevno. In ni treba ravno v deželi kakega razbrzdanega liberalizma, ne poznajočega ni mej ni kraja, da bi človek vendar opravičeno pričakoval, da bo zistem respektiral ogorčenje, ki je prevzelo duše, da bo skušal pomirljivo uplivati ter vlivati olja v razburkano valovje javnega menenja, da bi se isto ugledilo čim prej. Kaj takega bi človek pričakoval od javne uprave, če tudi ni Bog ve kako vnetja za načelo svobodnega izražanja javnega menenja, ne pa, da bi še vlival kisa v žgočo rano. Tudi v deželi, ki ni blagoslovljena s takim liberalizmom in takim vitežtvom, kakor se precejja po naši monarhiji Avstro-ogrski, bi človek menil, da bo vlada vsaj do tolike mere — vitežka in liberalna, da ne bo zabranjala narodu vsaj protestov v govorjeni ali pisani besedi proti dogodivšemu se nasilju!

Ali človek, ki je tako pričakoval, se je kruto varal. Zistem na Hrvatskem nosi sicer pečat madjarskega vitežtva; in avstrijske državne uprave liberalni duh ne dopušča nikakih dvomov. Ali, ali: na Madjarskem, pardon: na Hrvatskem in v Dalmaciji — ki, kakor znano, spada za sedaj mej kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru: na Dunaju — opazamo povodom dogodka v Rimu ravno nasprotno od onega, česar bi človek pričakoval. Na Hrvatskem izhajajo naredbe, kakor navedeno. Istotako upotreblja aparat uprave v Dalmaciji vse svoje velike in male sile v to, da javno ogorčenje ne more priti do javnega izraza. Da bi vi videli, kako izgledajo te dni

hrvatski listi v Dalmaciji! Navadno se govori o »črno na belem«, v rečenih listih pa vidite po cele kolone — belo na belem. »Narodni list« v Zadru izhaja v izredno velikem formatu, pa bi vse čtivo lahko priobčili na jedni sami strani »Edinosti« in še bi preostajalo prostora. Take žetve je še nista imela tisto proslulo objektivno postopanje in njega varuh, g. državni pravdnik. Zaplenjajo se čisto nedolžne, mirne in stvarne opazke; zaplenjajo se celo tisti po kopitu in šabloni uloženi brzojavni protesti, ki jih sklepajo občine in korporacije. Konfiskacijska praksa v Dalmaciji je postala že tako ekscesivna, da si niso vedeli več drugače pomagati, nego da so državne poslanca Biankinija poslali na Dunaj, kjer naj pred ministerskim predsedkom in ministrom za pravosodje protestira proti početju, ki bi delalo vso čast dobi vsacega Metternicha žalostnega spomina. Mesto da bi torej uprava mirila z zagotovilom, da se poklicani faktorji pokažejo na višini svoje naloge in da ne opusté ničesar, kar treba v varstvo prava in interesov svojih podanikov, pa se jednostavno omejujejo na to, da udušujejo manifestacije v obrambo užaljenega prava.

Te dni smo čitali v nekem dunajskem listu, da so difference med dunajsko in rimsko vlado radi afere sv. Jeronima popolnoma poravnane. Ni zlomka, da bi italijanska vlada ne bila zadovoljna, ko sta jej vitežtvo v Madjariji in liberalizem v Cislajtanijski tako na uslugo. Avstrijski vladi pa v slavni tisti trozvezi itak ne pripada druga skrb, nego ta, da je vse tako, da sta zadovoljna ona druga dva kompacijsenta. Narodi domači naj le grbančijo čelo, da imajo le gospoda v Rimu in Berolinu gladka in zadovoljna lica. Potem so zadovoljni tudi na Dunaju! Tako je bilo vedno; zakaj naj bi bilo drugače ravno ob junaškem činu poštenjaka Alacevicha??

Politični pregled.

V TRSTU, dne 23. septembra 1901

Deželni zbor istrski. V seji deželnega zbora istrskega prošlega petka je bilo navzočih 19 italijanskih poslancev in od naših gg. poslanci: Kompare, Kozulić, Mandić, dr. Dinko Trinajstić, dr. M. Trinajstić, Spinčić in dr. Stanger. Posl. dr. Leginja se je opravičil, ker je še vedno bolan.

Po čitanju in odobrenju zapisnika je predsednik opominjal galeriji, naj se ne vmešavati v posle zbornice ter je izjavil, da hoče,

z ozirom na želje poslancev, skušati na vsaki način, da zbornica reši svoje delo pred nedeljo, čeprav bi moral držati po dve seji na dan. (Te besede so bile naperjene na to, da pobijejo željo manjšine, da bi v soboto zaradi pogreba škofa Šterka ne bilo seje.) Potem se je čitala cela vrsta interpelacij, in sicer posl. Spinčića, s katero pozivlja vlado, da pri Sv. Luciji na Labinjščini ustanovi šolo, in drugo, s katero opozarja vlado na žalostno stanje župnišča istotam. Posl. Mandić je interpeliral vlado zaradi udeležbe c. kr. mornarske godbe na protislovanski demonstraciji o priliki znanega koncerta v Pulju, ko je ista godba svirala »Marameo«, himno legino, »Nella patria di Rossetti«, himno sv. Justa itd. Galeriji in poslanci večine so čitanje te interpelacije spremljali se smehom in raznimi ah-i in oh-i. Posl. dr. Dinko Trinajstić je vprašal deželni odbor, kakšne korake je storil, da se izvede železnica iz Pazina v Motovun. Posl. Kompare je vprašal deželni odbor, zakaj ne odstrani župana Mahniča v Dekaniji, ko mu je vendar velika večina odbornikov izrekla nezaupnico, ker so konstatirani primanjkljaji v občinski blagajni. (To interpelacijo smo že priobčili).

Čitanje te interpelacije je razburilo zlasti posl. dr. Bennatija. Že o prvih besedah je skočil kvišku ter zaupil: Ma è un slavo! (Pa saj je ta župan Slovan!) Ko so se začeli naštevati slučajni slabega vporabljanja občinskega denarja, je klical isči Bennati, da je to zakrivil tajnik, ne pa župan. Posl. Mandić je zaklical dr. Bennatiju, da je župan Mahnič njegov — Bennatijev — prijatelj, na kar je odgovoril Bennati ironično, da je Mahnič bil preje Slovan, a odkar obiskuje pisarno dra. Bennatija, da je postal Italijan (Na tej ironiji je precej resnice! Op. ur.) Ko so se omenjale botiljke, s katerimi se je traktiralo g. Schaffenhauerja, so klicali ital. poslanci, da je to vohunstvo in služba policije. Razburjenje z jedne in z druge strani je bilo precej veliko; govorili so vse križem Kompare, Mandić, Bennati, Rizzi in dr. Da galerija ni bila pasivna — to se umeje samo po sebi.

O čitanju predloga agrarne komisije glede uravnave reke Mirne je predsednik javil, da je posl. Kompare vložil k temu predlogu dodatni predlog glede raznih drugih vođa. Posl. Venier je čital poročilo odseka, ki je završilo s slavospevom na deželni odbor in na c. kr. na-

PODLISTEK.

Zaradi njene drznosti.

Spisala Vanda.

On, njen vzor, jej šteje v največji greh to njeno dejanje. Pokazal jej je svojo strogost, kaznoval jo svojim lahkim sunkom, odstranivši jo od sebe — ne zahvalivši se za srečo, ki jo je občutil v njenem slastnem poljubu, ne izdaviši tihe radosti, ki ga je navdajala ob njenem rahlem objemu. Vstal je začuden, skoro kakor razžaljen, presenečen. Odsel bi bil morda mahoma, ko bi ne bila ravno vstopila njena mama. Kar hkratu se je pokazal indiferentnega, kakor da se ničesar ni pripetilo, z njegovega obraza je odseval izraz normalnega razpoloženja njegove duše, kakor vedno, kljub temu, da jo je ljubil, da je bil radi te ljubezni na tihem ves razvnet. Kaznoval jo je naposled še s svojim odhodom. Tako se je njemu dozdevalo umestno, opravičeno, popolnoma prav; njen čin dozdeval se mu je neprimeren, neodpustljiv. Zakaj je to storil? Je-li hotel s tem dokazati, da ga mora pogrešati, dokler mu ne dovolé razmere, da se jej približa in izreče svojo ljubezen? . . . Da, tako se je dogajalo

v njegovi duši. Kamila, ki ga je ljubila, je to pogodila, kakor je bila hitroma zasledila čut, ki ga je v svojem srcu negoval zanjo. Ona je poznala te njegove misli, toda zavedala se je, da ima tudi ona svoje prepričanje, tudi ona svoj sklep, tudi ona svoje namene. Ljubi ga, še vedno ga ljubi, a baš zaradi te ljubezni se hoče kaznovati, dobro vedoča, da s tem kaznuje tudi njega; navzame se sama njegove lastnosti in mu provzroči bol, kakoršno je provzročil on njej. Ljubila ga je, med tem ko je on trpel daleč od nje; trpela je ona v svoji tugi, v svoji ljubezni, oddaljena od njega, med tem ko je on hrepenel in same nestrpnosti premišljal o njej — trpela in ljubila sta oba. — Trpel je, trpel osobito od onih momentov, ki so ga navdali z najžalostnejimi mislimi in so mu predbacili, da se je sam odtegnil sreči, ki mu je prismejljala takrat na domu ljubljene devojke. Razjedale so mu te misli vso dušo, glodale jo polagoma, kazale mu, kako nes pametno je ravnal. Srečala ga je sedaj neizrekljivo že sama misel ob spominu, da jo je brezsrčno odstranil in jo zapustil.

Trpel je, trpel neznosno, osobito od onih hipov, ki so mu razkrili vso njegovo krutost — trpel vsaj do takrat, do-

kler se ni odločil, da pohiti v njeno bližino, da jo poprosi odpuščanja in jej razodene, kako gorko, kako strastno, kako nesebično jo ljubi. — Trpel je, trpel neprenehoma radi svoje ljubezni. Samo sklep, za katerega se je bil odločil, samo ta mu je od dne do dne lajšal njegovo tugo.

Minula je zima in pomlad je zaduhla skozi okna. Lastovke so se že povrile in so cvrčale pod ostrešjem. Zrak veje najprijetnejše. Drevje je v najmišnejšem zelenju in poganja popke; nekatera drevesa se celo že smehljajo v snežnobelem cvetju. In trate zelené in brezštevilo mrčes izpreleta ozračje. Ptice petje se razlega izza temnega gozdiča.

Veselo done vaški zvonovi — slavoloki se vspenjajo in dičijo priprosto vasico; pot od gradu do zadnjih duri tam doli ob parku je posuta z različnimi poljskimi in vrtnimi cveticami. Ljudje vsake dobe stikajo skupaj. Stari in mladi, osobito pa otroci pričakujejo z nestrpnostjo grajsko kočijo, ki privede — grajske novoporočence.

In res so jo pričakali ti radovedni vaščani. Takega bogatstva še niso videli revni

ljudje, takih bogato okrašenih oblek niso še nikoli videle kmetske žene in dekleta. Poželjivo se je ženski spol oziral po svilnatih oblekah gospa in belih, lahkih oblačilih mladih gospic, ki so z gospodi spremljale nevesto v cerkev k poroki. A med tem, ko so živahni, sloki konji vlekli za seboj ponosne kočije, si je šepetalo marsikatero vaško dekle: »Ah, zakaj nisem jaz na njenem mestu?! Kako je srečna!«

Samo nekdo — gotovo samo jeden med tolikimi je zapazil, da na tem lieu ne odseva vir one sreče, ki jo občuti v onem usodopolnem trenutku vsaka prava nevesta.

Potisnjen v ozadje za gostim, z bršljanom odičenim slavolokom stoji oprt ob deblo prastarega drevesa tujec, mož gospodske zunanjosti. Nemo zre na one, ki se v kočijah vozijo mimo njega, toda njegovo oko ne vidi nikogar drugega nego njo samo, — samo ono, radi katere je prišel z daljnega potovanja. . . . Vidi jo in med tem, ko jo vsi smatrajo srečno in jej to srečo gotovo marsikdo tudi zavida jo gleda tujec nepremično, a ta pogled mu pravi, da ni srečna.

(Zvršetek pride.)

mestnika. V imenu manjšine je govoril bužetski župan dr. Mate Trinajstić. Obširno je razlagal veliko važnost, ki jo bo imela nameravan regulacija za občino, katero zastopa ona, in za vso pokrajino; naglašal pa je tudi, kako počasno so se vršile priprave za to delo ter izrekel nado, da na namestništvu v Trstu ostanejo mož-beseda ter da store vse, da se vprašavna regulacija kakor hitro mogoče izvede. Izjavil je, da bo manjšina glasovala za predlog.

O tem hrvaškem govoru dr. Mate Trinajstića sta galeriji zopet vestno vršili svojo nalogo razgrajanja. Predsednik je pozival galeriji, naj bosti mirni. Odgovarjali so samemu predsedniku, kar pač najbolj dokazuje, kako spoštovanje uživa komendator Campitelli v očeh koperskega moba. Govorniku so razgrajali — klicali, da naj molči, ker da ga oni ne umejo, na kar jim je predsednik rekel, da naj izidejo, ako jim ne ugaja poslušati. Te besede je vsprejela galerija z glasnim smehom. Preds. je dal na to drugo galerijo izprazniti in je zapovedal požarniku-vratarju, da odstrani občinstvo tudi shodnika. Vse to ni mnogo pomagalo, ker so, kakor po navadi, največji steklihi brez vstopnice prišli na rezervirano galerijo ter tam razgrajali toliko besneje.

(Zvršetak pride.)

(Deželni zbor istrski je imel v soboto svojo zaključno sejo, v kateri pa ni bilo naših poslancev, ker so bili na pogrebu v Trstu. Poročilo pride.)

Dogodki na Češkem. Körberjeva vlada nadaljuje s svojo spravno akcijo na — eno stran, na račun spravljalivosti Čehov. Ker Nemci žele, da bi se tudi škofije na Češkem naroda, zokročile, hop pa je že g. Körber na delu za spravo! To je: že pritiska na visoke cerkvene dostojanstvenike, naj ustrezajo želji Nemcev. Akcija za spravo med dvema prepirajočima si sicer normalni možgani morejo misliti le tako, da odjenja ta in odjenja oni. Kdor posreduje, more torej delati na dve strani. G. Körber pa umeje le en del take akcije Čehi naj odjenjujejo; o kaki zahtevi, da bi tudi Nemci kaj odjenjali, ni znamenja na Körberjevi akciji. Više duhovske kroge je baje g. Körber že pridobil za ta novi korak na potu njegove »spravne« akcije; ali niza duhovščina se hoče kakor en mož — tako se glase poročila — upreti takemu obkroženju škofij kakor jo hočejo gospoda Nemci v divnem soglasju z gospo vlado. Duhovščina vse Češke da se hoče združiti v skupno protestno izjavo.

Je pač fizični pa tudi moralni zakon tak, da na vsaki pritisk prihaja odpor. Zato utegne ravno Körberjeva takozvana »spravna« akcija donesti tudi dobrih sadov. Kompromis med Staro- in Mladočehi je sklenjen v znamenju odpora proti najnovejšemu, proti narodu češkemu naperjenemu gibanju. Iz zanesljivega vira poročajo na dalje, da se vrše pogajanja tudi med Mladočehi in radikalnimi strankami, a slednjič čitamo vest iz Prage, da je izvrševalni odbor agrarne stranke češke pozval izvrševalni odbor mladočeške stranke, naj ta poslednji poprime inicijativo, da bo vsem češkim strankam v deželnem zboru omogočeno skupno postopanje na podlagi državnopravnega programa. Isti praški vir dostavlja tudi ob enem, da je dr. Herold takoj začel poganjanja v tej smeri in da so vse češke stranke pripravljene stopiti v skupen državnopravni klub, ne da bi prenehali dosednji posebni klubi za posebne stvari posamičnih strank.

Čuden prizor to: od jedne strani deluje Körberjeva »spravna akcija«, da bi oslabilila zastopstvo naroda, od drugi strani pa, in ravno pod pritiskom teh prizadevanj — pod »pritisksom dogodkov«, pravi komuniké Staro- in Mladočehov — se konsolidujejo stvari v istem zastopstvu. O prorok Bileam, ki si šel, da bi preklinjal, pa — blagoslovlaš!

Car Nikolaj II. na Francoskem. Kljubu nestalnemu vremenu je bil naval množice k sobotnim zaključnim vajam blizu Betheny-ja ogromen.

Častna tribuna je bila okrašena carskim ruskim grbom in križem častne legije. Nad tribuno je bil jeden grb z začetnimi črkami ruskega cara, drugi pa z začetnimi črkami R. F. (republika francozka). Na častni tribuni je bilo poleg vladarjev tudi mnogo družih visokih vojaških in civilnih dostojanstvenikov, med istimi tudi bivši predsednik Kazimir Perier. Zjutraj sta si car in predsednik ogledala čete. Občinstvo je neprenehoma akklamiralo Rusijo, carja in armado. Na banketu, ki se je vršil po vojaških vajah, izpregovoril

je predsednik sledečo napitnico: »Sire! Medtem, ko se v imenu francoske republike zahvaljujem Vašemu in caričinemu veličanstvu na ljubeznjivosti, da ste blagovolili prisostvovati vojaškim vajam v minolih dneh, spominjam se velikega političnega čina, ki se je pred tem dovršil in ki je podelil tem dnevno veliko važnost. Zveza med Francijo in Rusijo, pripravljena in dovršena med vašim prosvitljenim očetom, carjem Aleksandrom III. in predsednikom Carnotom, pozneje proklamirana na krovu ladije »Pothuan« po vašem veličanstvu in predsedniku Feliksu Faure-u, imela je dovolj časa, da se utrdi in obrodi. Če tudi ne more nihče dvomiti na ideji, iz katere se je porodila (Ost proti Nemčiji. Op. ur.), vendar jej ne more nikdo odrekati, da je mnogo pripomogla k ohranjenju ravnotežja med evropskimi velesilami, kakor predpogoj miru, ki mora biti stalen, ako hoče biti plodovit. Zveza se je s časom razvila in vprašanja, ki so se pojavljala, našla so jo vedno bdečo in odločno ter prizadevajočo si, da spravi svoje interese v soglasje se svetovnimi interesi; umerjeno, ker močno in vselej pripravljeno k takim rešitvam, ki odgovarjajo pravici in človekoljubju. Kar je dosedaj storila dobrega, nam je v poročilo za nje bodoče delovanje. V tej zavesti in potem, ko sem se prijetno spominjal plemenitega ustanoviteljja tega dela, dvigam svojo kupico na slavo in srečo Vašega veličanstva in veličanstva carice, kakor tudi vse carske rodbine ter na veličino in procvit prijateljice Francije in zaveznice jej Rusije«. Po tej napitnici, ki je navdušila vse navzoče, je godba zasvirala rusko himno. Car je na to z markantnim glasom izgovoril sledečo napitnico: »Gospod predsednik! V trenutku, ko se poslavljamo od Francije, kjer smo bili zopet tako presrečno in toplo vsprejeti, izrekam Vam odkritosrečno hvaležnost in živo ganutje. Carica in jaz ohraniva za vselej dragocen spomin na te dneve ter bodeva vedno sočustvovala s prijateljsko Francijo. Vez, ki so ovite okoli naših dežel, so se ravnokar še okrepile ter sprejele novo posvečenje po dokazih medsebojnih simpatij, ki so se tukaj tako zgovorno pojavljale in v Rusiji toplo odmevale. Notranja vez dveh velesil, ki stremiti po vzdrževanju miru in ki, dasi dovolj močni, da si priboriti spoštovanje, vendar ne stremiti po lasti družih vlastij, je neprecenljiv element miru za vesoljno človeštvo.

Pijem na procvit Francije, na procvit prijateljstva in zaveznega naroda, pogumne vojske in lepe francoske mornarice. Dovolite mi gospod predsednik, da ponovim še enkrat svojo zahvalo ter da Vam na čast dvignem svojo kupico«.

Tudi carjeva napitnica je jako ugodno uplivala na navzoče. Po tej napitnici je godba zasvirala marsiljezo. Popoldne se je car zopet dalje časa pogovarjal s predsednikom Loubetom in ministrom za vnanje posle, Delcasséjem; istotako se vršil daljši pogovor med slednjim in grofom Lambadormom.

Nekoliko po 4. uri popoldne je carska dvojica odpotovala na kolodvor proti nemški meji.

Vojna v južni Afriki. V Londonu se — kakor govorimo tudi na drugem mestu — nezadovoljstvo radi zadnjih neuspehov angležke vojske v južni Afriki močno širi. Časopisi obdolžujejo vlado, da je ona kriva teh neuspehov. — Anglija pošlje novih čet v južno Afriko, kolikor jej bo mogoče nabrati. Iz teh vesti se da sklepati, da so bili zadnji neuspehi Angležev mnogo hujši, nego so poročale Kitchenerjeve brzojavke in da so bili ti neuspehi bržkone pravi pravcati porazi.

Anglija. Na Angležkem so se začeli zelo vznemirjati radi zblíževanja Nemčije k francozko-ruski zvezi, v čemer vidijo oni veliko nevarnost za svoje interese. Nemčiji očitajo, da ni zanesljiva, posebno pa ne v vprašanjih, kjer prihaja tudi Rusija v poštev. Najlepše pa je to, da mora Anglija gledati od strani, kako se razpletajo svetovni dogodki, ker se ne more aktivno umeševati ter polagati vsega svojega upljava v varstvo svojih interesov. Anglija je pač preveč bolana na južnoafričanski bolezni! A kdor je bolan, ne more na ples tudi pri najboljši volji. Druge vlasti pa tudi ne čutijo nobene potrebe, da bi zaustavile svoje delovanje, dokler gospa Anglija zopet ozdravi. Angleži se silno jeze na svojo vlado, ker se neče odločiti, da bi storila konec južnoafričanski vojni. Čudni ljudje to. Mesto da bi jo silili dosledno, naj stori to, kar jedino more storiti konec tej vojni, da namreč južnoafriški republik prepušti Burom in odpozove svoje čete, zahte-

vajo od nje, naj bi kar najhitreje premagala Bure! To pa bi angleška vlada sama rada storila, ako bi mogla, ako bi tu prihajali v poštev tudi volja in — moč Burov. Dokler pa bo Anglija trdovratno vstrajala na svojem stališču v južni Afriki, tako dolgo se ne sme zgražati na tem, da prehajajo druge vlasti preko nje na dnevni red. Sedanji angleški državniiki si gotovo ne zagotove častnega mesta v zgodovini angležki.

Tržaške vesti.

Pogreb škofa Šterka. Kakor smo že v zadnji številki omenili, bila je udeležba na pogrebu pokojnega tržaško-koperskega škofa Andr. Mar. Šterka ogromna. Sprevod se je raztezal od škofijske palače do lesnega trga, t. j., ko so bili prvi v sprevodu na lesnem trgu, zapuščali so slednji škofijsko palačo. Na čelu spreveda so korakali starčki iz mestne ubožnice, za temi mladina raznih zavodov, potem učenci in učenke slovenske ljudske šole družbe sv. Cirila in Metodija, zavod »Nôtre dame de Sion«, zavoda »Elisabetinum« in »Albertinum«, deške ljudske šole, državne srednje šole, višji razredi komunalne gimnazije in realke, ter druge srednje šole. Dalje oba veteranska društva, ter 28 bratovščin, med katerimi ste bili ogromno zastopani le bratovščina sv. Cirila in Metodija ter slovenska Marijina družba, katero slednjo je zastopalo nad tisoč udinj. Duhovščine je bilo kakor smo že omenili, kakih 200, med istimi tudi kapucini iz Trsta in zastopniki frančiškanskih samostanov naše škofije. Razun kanonikov tržaškega in koperskega kapitlja bili so v sprevodu še kanoniki Tomsig in dr. Sedej iz Gorice, Pesante iz Poreča, dr. Volarič iz Krka in dva kanonika iz Ljubljane. Ob straneh pontifikanta, kardinala knezo-nadškofa goriškega, dr. Jakoba Missije, sta stopala kanonika Flego in Martelanc, pred Missijo pa škofa dr. Jeglič in dr. Mahnič. Za krsto so stopali škofovi najbližji sorodniki, njegov brat Anton Šterk, ravnatelj ogersko-hrvatske parobrodne družbe na Reki, njegova bratranca, višjesodni svetnik Ludvik Tomičič in pomorski kapetan Viktor Tomičič iz Voloskega ter trije nečaki. Dalje so bili v sprevodu namestnik grof Gëoss, kakor zastopnik ministra za nauk in bogočastje; tajni svetnik Teodor pl. Rinaldini; predsednik pomorske oblasti Ebner pl. Ebenthal; policijski ravnatelj dvorni svetnik Basič; finančni ravnatelj dvorni svetnik vitez Zimmermann, načelnik poštnega in brzojavnega ravnateljstva dvorni svetnik vitez Felicetti; ravnatelj državne železnice dvorni svetnik baron Borowiczka; ruski konzul državni svetnik Mjeimikov; nemški generalni konzul dr. Stannius; angleški konzul Churchill; francozki konzul de Laigue s podkonzulom Rabutom; brigadir general-major Conrad pl. Hötzendorf; contre-admiral Kneissler pl. Maixendorf ter drugi vojaški dostojanstveniki, med istimi poveljnik domačega pešpolka, polkovnik pl. Bernath. Slovenski, trški mestni svetovalci in manjšina deželnega zbora istrskega, kakor smo omenili že v soboto, predsednik tržaške trgovsko-obrtne zbornice ces. svetnik Pollitzer ter državni poslanec iste Basevi, od avstrijskega Lloyda so bili predsednik Ernest Becher, generalni ravnatelj vitez Peichl in trgovinski ravnatelj Janni. Kolegij zdravnikov mestne bolnišnice je zastopal predsednik dr. pl. Manussi. V črno opravljeni stolni cerkvi sv. Justa je daroval kardinal dr. Missija slovesno sv. mašo za pokojnika na koru so peli gojenci škofijskega konvikta.

Po dovršeni maši je imel kanonik Butignoni spominski govor o pokojniku. Ob pol uri popoldne so truplo pokojnega škofa odpeljali na pokopališče pri sv. Ani, kjer so ga pokopali na oddelku, ki je odkazan duhovščini.

Sožalnica biskupa Strossmayerja povodom smrti vladike Šterka se je glasila: Prečastnemu slavnemu kapitlju v Trstu: Smrt biskupa Šterka me je jako užalostila. Pokojnik je bil pobožen, učen, priden in zgovoren in tolike resnice in pravice božje, da ni bil nikdar in nikomur nepravichen.

Komedija. Pod tem naslovom priobčuje večerajšnji »Avanti« notico, iz katere posnemljemo, da so socialisti tudi uredništvo »Indipendenteja« presenetili s povabilom na razgovore, kakor so presenetili tudi naše uredništvo. »Indipendentovo« uredništvo pa da je a priori odklonilo tak poziv. »Avanti« pravi da je bil to »neumen poziv« in daje uredniku »Indipendenta« prav, da je odklonil. Svojo sodbo utemeljuje »Avanti« nastopno: »Kje

se je obdržaval ta shod? V orijentalni dvorani v ulici Boschetto, v luksurijoznem shajališču parazitov, bebecv, napol-analfabetov, zavratnih napadalecv. Liste izzivljajo! Ali, že že mislijo, da imajo vse pravo na tem svetu: zakaj niso pozvali tudi Veneziane, Luzzatte, Hortise in vso kompanijo camorristov?! Shod prirejajo v svojem shajališču, ker vedo, da tam morejo razviti premoč in zlobnost, dovoljevale vstop le onim, ki so jim po volji. Njihov shod od danes ni javen, ker je prirejen na camorrističen način v njihovi lastni hiši in ker meščani niso pri volji, da bi se izpostavljali prepotencam in surovostim tiste družbe, ki dan in noč insultira socialistično idejo!«

Mi ne bi gledé vseh, ki se shajajo v ulici Boschetto, podpisali »Avantijeve« sodbe. Gotovo je mej njimi tudi takih, ki niso ravno analfabeti. Pač pa se pridružujemo menenju »Avantija«, da je naravnost nezmislno, ako izzivljajo ravno le nasprotni novinarje na dvoboj in le pred svoje občinstvo!

Ali karakteristično je vendar, kar nam pripoveduje naš sotrutnik o tem, kar je opazil na shodu socialistov minoli četrtek. Med psovkami na naš list — in koliko jih je bilo! — je imel Kristan tudi lepih momentov, ko je namreč res govoril o socialnem vprašanju. A glejte: ob takih momentih so sodrugi kazali indiferentizem, ki bi bil dostojen vsacega fatalističnega Turčina! Čim pa je Kristan pograbil »to eunjo« (»Eidinost« namreč) in bil znjo ob mizo, hipoma je vzrasla temperatura in je zavriščalo po sobani. Tako vzgojujejo tisti vodje svoje sodruge! Sedaj pa vprašamo: ali ne bi bila gola potrata časa, ako bi človek, ki je vaje boriti se dostojno in z argumenti, nastopal pred občinstvom, ki ne umeje besede, pač pa — plosk ob mizo!?

Prejeli smo in objavljamo:

Uredništvu »Eidinosti«

v Trstu.

Sklicujé se na § XIX. tiskovnega zakona zahtevam, da objavite po določilih tega zakona sledeči

popravek

na notico »Kako umevajo naši socialisti pojnm narodne jednakopravnosti« uvrščeni v letošnji 211. številki »Eidinosti«.

Ni res, da sem si stekel nevenaljive za-sluge za profaniranje socialne ideje.

Ni res, da prodajam neki flikarski katekizem okoli po 4 novč. komad.

Ni res, da so mi »ščavi«, »camorra ščava« in pljunki najizdatnejša agitatorična sredstva.

Ni res, da sem rojen dalmatinski Hrvat in da ne spregovorim besedice v svojem materinem jeziku, niti če bi me imeli obesiti.

Ni res, da je moje socialistično načelo to, da tu v Trstu moramo govoriti laški, ne pa ščavo.

Ni res, da ako kdo noče postati flikar, mu pretim, da izgubi delo itd. itd. v neizmernost.

Res je, da po svojih zmožnostih delujem za razširjanje socialistične ideje. Res je, da rabim besedo »ščavo« le tedaj, ako hočem pojasniti, da pomeni ta beseda v dialektu to, kar v slovenščini »šušenj« in kako so dandanes delavci sploh šušnji in v tem smislu »šciavi«. Res je, da sem rojen v Istri, da sem skoraj od mladih nog v Trstu, da govorim z vsakim v tistem jeziku, v katerem se mu najlaže naredim razumljivega, brez obzira na to, ali je to italijansčina ali pa istrska slovanščina, res je, da kritiziram, ako se hoče Italijana-delavca, ki zna samo svoj materinski jezik, siliti, naj govori slovensko, pa se vendar v italijanskem jeziku dobrikati predpostavljanim. Res je, da nikomur ne pretim, da zgubi delo, ako ne postane »flikar«, ker sem sam delavec, ne pa delodajalec; res je tudi, da trdim, da si delavci le z organizacijo lahko poboljšajo svoj položaj; ni pa res, da bi »pristopiti organizaciji« pomenilo »postati flikar«, temveč je res, da je beseda »flikar« žaljiva pogrda.

V Škedenji, 19. septembra 1901.

Peter Sparosič
delovec v zavodu Strudolf.

Bivajoč v Škedenji hish. številka 197. pri Trstu.

Radi smo objavili tudi ta »popravek« že zato, da bodo čitatelji videli, kako socialno-demokratski vsevedneži drzno zlorabljajo tisti nesrečni § XIX., ali pa ga — ne poznajo! Ta paragraf veže liste, da objavljajo le take popravke, ki se strogo omejujejo na zanikovanje v gotovem spisu predbacivanih jim dejstev; nikakor pa niso časopi obvezani

priobčevati popravkov, ki obsejajo polemike in razkladanja raznih okoliščin. § XIX. ti- skovnega zakona nimalo ni na uslugo komu, da bi razkladal svetu: kje da je gospod Sparosič rojen? Dali je res od mladih nog v Trstu? V katerem jeziku da govori in da li res pomena zadrúžne organizacije — ne umeje?!! Čitatelj! Izvoli le zlog in pravopis popravka primerjati z lastnoročnim podpisom in pritliklo g. Sparosiča, pa boš lahko sodil, kako nedolžen je g. Sparosič na tem po- pravku. Ne temu gospodu torej, ampak onemu, ki je koncepiral in pisal, odgovarjamo, da nikdo ne oporeka izreku, da si delaveci z zadrúžno organizacijo lahko zboljšajo položaj, pač pa mi odločno negiramo potrebo, da bi členi zadrúžne organizacije morali biti izdajice svojega naroda, zasramovalci narodne ideje, zanikovalci narodne skupnosti! Torej ne pri- znavamo potrebe, da bi zadrúžna organiza- cija morala biti gaoljšče, s katerega bi se zival smrad na narodne ideje in na osebe, ki jih goje. To bodi povedano gospodu kon- cepistu! Kajti gospod Sparosič je bil, ko so drugi pisali njegov »popravek«, res tam — zavodo!

Kako naj si tolmačimo? Pišejo nam: V nedeljo dne 15. t. m. je šla družba mestnih Slovencev v Škedenj. Kakor pobožni ljudje so se podali v tamošnje cerkev, da tam store svojo krščansko dolžnost. Še niso dobro ustoličili, ko je prišel župnik Kavalič (Cavalich!) in vse izgnal iz hrama božjega! V cerkvi je ostalo polno domačih deklet, s katerimi se je župnik zaprl v svetem hramu! Naše ver- niki je to grozno razburilo in letele so trpke opazke na naslov Kavaliča. Ljudje so rekali: Ako župnik poučuje mlade deklice v verskih resnicah, ne treba, da se zapira v cerkev žnjimi. Saj, kar koristi mladini, tudi starejšim ne bo škodovalo. Da bi se pa v cerkvi in po duhovniku poučevale nedostojnosti — na to ne smemo misliti. Kaj je torej na tem?

Drobne vesti. Najden denar. Go- spod Anton Nordio, stanujoči v ulici Co- lombo št. 11, izročil je na inspektoratu pri sv. Jakobu svoto denarja, ki jo je našel na ulici. Kdor je izgubil, naj gre — iskat!

Ogenj. V soboto po noči je zgorela velika delavnica mizarja Kante v ulici Pe- tronio. Došli gasilci so po velikem trudu po- gasili ogenj. Delavnica je bila zavarovana.

Poskus samomora. Predvečeraj- šnjim popoldne je 21-letna Gizela B. hotela izvršiti samomor in sicer v ulici delle Seule israelitiche. Nekaj redar pa je zapazil in pre- prečil nje namero.

Tatvina. Josipu Avgustiniju, vratarju v ulici Madonna del mar, je izginila iz žepa, (po dobrih prijateljih) ko je gledal pogreb pok. škofa, listnica z nekoliko listki iz Dušičeve zastavljalnice. Stvar je naznanil policiji.

Poneverjenje. Gustav Radio, lastnik tobakarne v ulici dell'Acquedotto št. 2, je ovadil na policijo, da mu je uslužbenka v tobakarni, Viktorija D. poneverila okoli 214 kron. Viktorija D. je izginila, ne ve se kam ...!

Žalostno. Nadzornik stražnikov, Pro- dan od sv. Jakoba, je bil v soboto telefo- nično opozorjen, da se na dvorišču Vekjeta pri Sv. Mariji Magdalenii zgornji nahaja neka žena, kateri se najbrže meša. Na lice mesta došli policijski funkcionar je dal ne- srečno ženo odvesti v opazovalnico.

Tatvina. V soboto popoldne so ne- poznani poštenjaki vratarju hiše št. 20. v ulici delle Poste vecchie, pokradli več stvari v vrednosti 20 kron. Žena vratarja je nazna- nila tatvino policiji.

Prijatelj kokoši. V soboto po noči je redar g. Zabrič patroliral v obsežju in- spektorata sv. Jakoba. Kar je naletel na ne- kega moža, ki je nosil vrečo na rami. Redar je bil radoveden in ustavil moža. Pogle- dal je v vrečo, polno — živih kokoši. Na vprašanje, odkodi je prinesel to perutnino, mu je prijazen mož odgovoril — s pestjo! Prišel se je hud boji. In zmagal je — kakor običajno — redar, ki je prijatelja kokoši od- vedel na policijo. Tam pa so spoznali v no- vem gostu dobrega starega znanca, ki je identičen z nekim 40-letnim izgnancem iz Žaljev.

Dražbe premičnin. V torek, dne 24. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled navedbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci- vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ul. Artisti 7, vino; ulica Belvedere št. 51, hišna oprava; ulica Caserma šte. 11, hišna oprava; ulica Farneto št. 27, umivalnik in ogledalo; ulica Ronco 6, kočije.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 18° 0. ob 2. uri popoldne 25°. C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 763.4. — Danes plima ob — predp. in ob 0.41 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 9.55 popoldne.

Čitalnica pri sv. Jakobu. Odkar je v Slovenih probujena narodna zavest, ni več nikaka posebnost, če se je kje ustanovila nova Čitalnica; saj imamo čitalnice in bralna društva malodane v vsaki veči vasi po Slo- venskem. Vendar si usojamo trditi, da je ustanovitev Čitalnice pri sv. Jakobu posebne važnosti. Šentjakovski mestni okraj je namreč naselbina slovenskih delavcev, ki tvorijo 3/4 vsega prebivalstva tega okraja. Skrajni čas je torej že bil, da se je tem ukažljivim slovenskim delavcem z novoustanovljeno Či- talnico podala prilika za naobrazbo in ve- drilo človeškega uma in duha. Zato pa mi- slimo, da bi se morala otvoritev te Čitalnice vršiti kolikor mogoče slovesnim načinom. A naša Čitalnica nima še močij za izvršitev tega čina. Prosimo torej vsa narodna društva v Trstu in okolici, da nam priskočijo na pomoč dne 29. septembra, ko prirédimo ve- selico v proslavo in spomin otvoritve naše Čitalnice. Istotako vabimo slavno slovensko občinstvo, da nas isti dan počasti ter pride veseliti se z nami. Vraite nam dragi bratje in sestre, dne 29. septembra, naše obiske, saj nas ne manjka na nobeni veselici bodi v mestu bodi v okolici. Ta dan naj bo za odrasle posebe pa še za našo mladino, spominski dan.

Vesti iz ostale Primorske.

× Županom v Sežani je bil mi- nole sobote izvoljen za napredek te občine vrlo vneti gospod L. Mahorčič.

× Kdo pači krajevna imena? Governo z lesnega trga je izdal novo na- redbo, s katero dobiti vasi Škofije in Boršt novi imeni. Škofije se bodo zvale odslej Al- baro, Boršt pa Sant Antonio in Selva.

Tudi »Avanti« obsoja tako umetno in nasilno falzifikovanje značaja dežele istrske in konstatuje, da so rečeni vasi naši dedje in pradedje vedno imenovali le Boršt in Škofije.

× O razmerah v občini Jel- šane smo prejeli nastopni dopis:

Že nekaj časa sem je čitatelj v nekaterih ljubljanskih in goriških listih dopise iz Jelšan, ki so naperjeni proti tamošnjemu župniku, g. Velhartickemu, proti kapelanu g. Tiringerju, županu Hrabarju itd. Ti dopisi ne morejo veseliti nikogar, kateremu je mar za to, da se nesrečni kranjski in goriški prepriči tudi mej nas v Istro ne zanese. Zato menim, da ne bo škodilo, če natočim — kakor dober poznavatelj razmer v Jelšanah — nekoliko čistega vina, ker v očigled razmeram, kakor se iste raz- vijajo v Jelšanah, tudi »Edinost« ne sme molčati.

Predno pa začnem pripovedovati sedanje dogodke, potreba je neobhodna, da se neko- liko seznanimo z zgodovino jelšanskih razmer. Preidemo torej k stvari sami!

Dolgo let je bila ta izključno slovenska (oziroma hrvatska) občina Jelšane v nem- ških rokah. Župan je bil Nemec in taj- nik tudi. Uradovala sta izključno nemški. Da se take sramotne razmere odpravijo, dvignili so se o volitvah leta 1896 vsi za- vedni narodnjaki, na čelu jim duhovniki in učitelji ter izvolili naroden občinski zastop. Za župansko mesto sta bila dva kandidata. Eni so hoteli posestnika Valentiča v Dole- njah, drugi sedanjega župana Hrabarja. Ker se je župnik g. Velhartický potegoval z vo- silo za Hrabarja, je bil le-ta tudi izvoljen, da-si so ga občinski zastopniki v e č i n o m a uerili v obilili. Moral pa je dati častno besedo, da si v občinskih stvarih ne bo da- jal nič ukazovati od svoje »hude« žene. (Go- spod Hrabar je namreč na glasu velikega — Pantoffelheda!) Resnici na ljubo treba pripoznati, da se gospod Hrabar kakor žu- pan ni nikdar pregrešil proti narodnemu na- čelu, ampak je v narodnem oziru — z ma- limi izjemami, ko mu je žena ukazala dru- gače — vršil dolžnosti narodnega župana. Drugače pa je postopal popolnoma svojevoljno, ne da bi se bil dosti brizgal za občinske za- stopnike. Tudi je začel rovat ravno proti onim, ki so ga bili spravili v občinski za- stop in katerim se je imel zahvaliti za žu- pansko čast, tako da je opetovano prihajal v navskrižje z ogromno večino občinskega za- stopa. Kdor se v kakej stvari ni vjemal z njim, smatral ga je za svojega sovražnika.

Dobro vedé pa, da je on brez župnika gosp. Velhartického ničla, pazil je strogo, da s tem gospodom ni prišel v navskrižje. Hrabarja je podpihovala neka ženska, katera v svoji hu- dobiji gotovo nadkriljuje samega vruga; in hvala oni ženski, postale so jelšanske razmere uprav divje. (Je-li možno kaj takega? To bi bilo pirami- dalno. Op. uredništva.)

Proti nekaterim redoljubom se je napelo vse sile, da bi jih uničili moralno in materi- jalno. Kdor je bil le količkaj odvisen od Hrabra, ni smel govoriti z nikomur, katerega je sovražil Hrabar. Prišlo je tako daleč, da ni mogel nihče, kogar je imel Hrabar na piki, mirno mimo njegove hiše. Kakor rečeno: prav divje razmere! In ker je šel župnik Velhartický Hrabarju vedno na roko, za- upaje prilizavosti njegovi in njegove žene, smatrali so nasprotniki Hrabarjevi, da gosp. Velhartický odobrava vso ono divjo gonjo. Prizadevali so si, da bi ga pridobili na svojo stran, ali pa vsaj za nevtralnost. On pa je vstrajal na strani Hrabarja, a to gotovo le zato, ker on tega moža ne pozna. Ker pa je Hrabar s po-nočjo nekaterih ljudi, ki so moralno ali materijalno, ali pa na obe strani — propali, nadaljeval s svojo ma- ščevanjuželostjo padal je srd seveda tudi na župnika g. Velhartického. In tudi lahko rečemo, da v Jelšanah bi ne bilo prišlo nik- dar tako daleč, ako bi ne bil imel Hrabar indirektno zaslombe v župniku. Na vsaki na- čin pa sem tudi uverjen, da g. župnik Vel- hartický nikdar niti mislil ni, daga prijateljstvo z jednim Hrabarjem privede tako daleč.

Poznam g. Velhartického. On je blage, plemenite naravi, a dal se je zavesti. Ali tu bi veljala variacija znanega nemškega reka: Mitgegangan — mitgefangea. Ker je v zvezi s Hrabarjem, padajo nasprotni pušice tudi vanj! To pa tem bolj, ker vsi dobro vedó, da je on tista enojka, ki ničli Hrabar daje veljavo. Znano pa je, da se tudi črv, še si stopil nanj, zvija; pa da ne bi se branili — ljudje?! Odkritosrčno povem, da obžalujem, ker so naprotniki politike župana Hrabarja začeli pisariti v začetkom omenjene liste, a čudim se temu ne! Do tega je tako- rekoč moralo priti! Vsaki Jelšanec zna, da oni, ki pišejo omenjene dopise, vrše svoje verske dolžnosti mnogo točnejše nego pa — gosod Hrabar! Za vero torej tu ne gre čisto nič! Tudi se ne more reči, da gre za načela! Gra edino le za osebnosti! Ako se pa jelšanske razmere ne poravnajo, utegnejo iste razširiti dalje... in mi utegnemo dobiti — predno se zavemo — tudi v Istri dve medsebojno se pobijajoči narodni stranki in posledica tega bo, da bo slavilo brezznačajništvo svoje orgije kakor na Goriškem in Kranjskem, od česar ne bo imela dobička niti narodnost, niti vera!

Zato pa se obračam do gosp. župnika Velhartického s prošnjo:

Gospod župnik! Ne puščajte se več zlo- rabljati za osebne namene drugih! Pustite Jelšance, naj se pobotajo mej seboj in videli boste, da napadi na Vas prenehajo sami ob sebi. A kar je bilo, pozabite in — odpustite! ??

× Škrlatica. V okolici goriški razsaja škrlatica, valed česar otroci iz občin Št. Andrež, Vrtojba, Miren in Šempas ne smejo v Gorico v šolo. To odredbo je izdalo tržaško namestništvo na prošnjo, predloženo do goriškega magistrata.

Vesti iz Kranjske.

* Nakup plemenskih bikov. Do- datno k notici o nakupu plemenih bikov po deželnem odboru, prijavljamo dotične dneve in sicer: V Ljubljani dne 8. oktobra t. l. ob 9. jutraj na dvorišču c. kr. kme- tijske družbe na Poljanski cesti; v Jeličnem vrhu pri Idriji dne 14. oktobra t. l. ob 11. predpoludne, (na živinskem trgu.); v Mokro- nogu dne 16. oktobra t. l. ob 11. predpol- dne (na živinskem trgu); v Kranju dne 17. oktobra t. l. ob 9. jutraj (na živinskem trgu.) * Ljubljansko učiteljsiše. Za vsprejem v prvi letnik moškega učiteljsiše se je letos oglasilo 69 uencev, za prvi letnik ženskega učiteljsiše pa 82 učenk.

Vesti iz Štajerske.

— Bismarekov trg je hotelo imeti vsenemško društvo v Mürzzuschlagu, a ob- činski očetje so to željo z devetimi glasovi proti šestim odklonili. V tem občinskem za- stopu imajo menda socialisti večino.

— Z gobami zastrupila se je v Mariboru družina trgovca Sirka. Po noči so morali poklicati zdravnike, katerim se je po- srečilo rešiti vseh sedem zastrupljenih oseb. * Iz trgovske in obrtniške zbor- nice. Namesto umrlega g. Antona Kleina bil je g. Fran Kollmann soglasno izvoljen podpredsednikom trgovske in obrtniške zbor- nice za Kranjsko.

Brzojavna poročila.

Iz češkega tabora. PRAGA 23. (P.) Tudi med Mladočehi in radikalnimi strankami je prišlo do kom- promisa in sicer na isti podlagi in iz istih raz- logov, kakor med Staro- in Mladočehi.

Minister Goluchowski na potovanju.

DUNAJ 23. (B) Minister za vnanje posle, grof Goluchowski, je včeraj odpotoval v Parkany Nana na Ogerskem.

Dogodki v Kitaju.

LONDON 23. (B) Reuterjeva pisarna javlja iz Pekinga: Mesto je popolnoma mirno odkar so je čete vlasti ostavile. Vedenje prebivalstva nasproti tujcem je v obče pri- jazno. Ptujci obiskujejo brez orožja vse mestne dele in predmestja, ne da bi jih kje nadlegovali.

Vojna v Južni Afriki.

LONDON 23. (B) Lord Kitchener br- zjavlja iz Pretorije včerajšnega dne: Pol- kovnik Williams se je polastil včeraj skoraj vsega poveljstva Koch, ujel 55 Burov in uplenil skoraj vsa živila. Polkovniku Ben- sonu se je posrečilo presenetiti neko povelj- stvo, ujeti 54 mož ter upleniti 48 voz. Med ujetimi je tudi D. Botha. Burski general Kruizinger je hotel prekoračiti reko Oranje in je v ta namen napal tabor angleških ogle- dovalcev. Poskus se sicer ni posrečil, ali An- gleži so imeli izgube. Mej ubitimi sta tudi jeden polkovnik in jeden stotnik. Jeden top, ki so ga bili Buri med bojem odvzeli An- gležem, so ti poslednji po hudi praski zopet prisvojili. Zgube angležev pri Blackfonteinu so znašale 6 mrtvih in 23 ranjencev. 105 mož pogrešajo, 99 ujetnikov so Buri zopet izpustili na svobodo.

DURBAN 22. (B) Reuterjeva pisarna javlja: Botha, spremljan od vseh odličnejih voditeljev transvaalskih Burov, je s 1500 možmi na maršu iz Ermelo proti deželi Cu- lov. General Lytleton stoji z močno vojno silo ob reki Buffalo.

Smrt generalnega agenta avstrijskega Lloyd.

CARIGRAD 23. (B) Voditelj tukajšnje generalne agenture paroplovne družbe av- strijskega Lloyd, Balović, je danes nagloma umrl.

Potovanje ruskega carja.

KIEL 23. (B) Carska dvojica ruska je odpotovala s hčerami ob 9 1/4. uri zvečer. Prince Henrik in soproga sta jih spremlila na kolodvor.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA:	ZALOGE:
Via Tessa,	Piazza Rosario št. 2
vogal	(šolsko poslopje)
Via Limitanea	in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz- vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO

Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to- varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare št. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjeve 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (alodjeva koža) za izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.
 Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.
Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najbojšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in ipe, ogledala, žime za patno, razne tapetarije itd. Da tudi na obrok.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in desertne vina na de elo in drobno franko na dom po najugodnejši in konkurenčnih cenah.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
 registrirano društvo z omejeno zavezo, v Gorici
 Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.
Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %
Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.
 Stanje hran. vlog. leta 1900. Kron 1,263.563
 Poštno-hran. račun št. 837.315.

Velika zaloga krojnega blaga.
Krojaška zadruga
 vpisana zadruga z omejeno zavezo
GORICA Gosposke ulice 7 **GORICA**
 Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno postrežbo.
 Cene stalne brez pogajanja.

Pozor!
 Častim si naznati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence
vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počesčalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem
F. Dobauschek,
 trgovec z manufakturnim blagom.
 Via Barriera vecchia 27 v Trstu.
 Se govori Slovenski!

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
 tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
 Borovlje (Ferlach) Koroško
 priporoča

svoje najboljšje in zanesljive puške vseh zistemo in kalibrov. Znamenite in ojastrtelne puške za ribe, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega maverijala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrne denar. Sprejemam v popraviljanje vse, izdelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko
Cene zmerne.

Na prodaj.
 Zaradi bolezni v družini se prodaja lepó urejena trgovina. Ista se nahaja sredini mesta in je aktivna.
 Naslov pove iz uljudnosti uredništvo „Edinosti“.

Velika zaloga koles po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 150—200, vse rabljene kolesa po K 80, 90, 100. Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.— Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridržavala, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirjat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s Solo K 9.— na ogled po povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

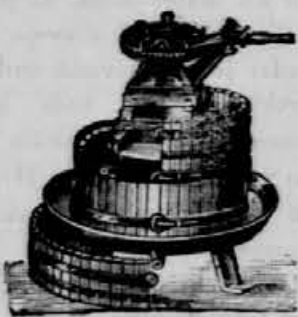

Najnovejše, velika novost! Fotografični popolen stroj Kr. 3.80 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletne stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno škaltjico Kr. 3.80. Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebnicami Kr 6.— Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Karol Kavšek—a nasl.

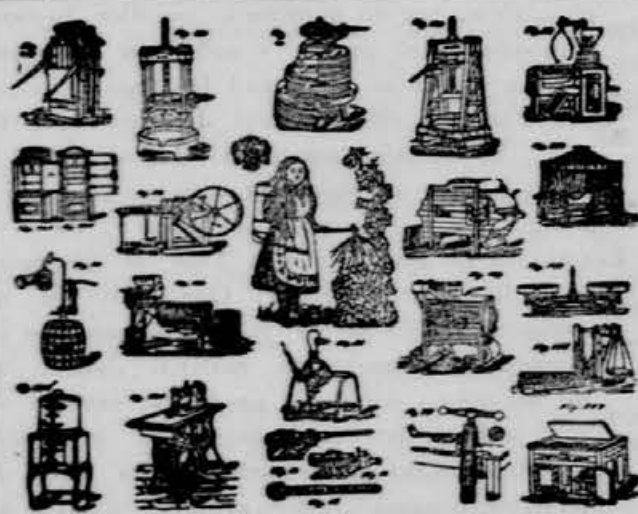
Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedeljskih strojev
 Ljubljana

Dunajska cesta št. 16.

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedeljskih strojev, v prvi vrsti mline in preše za sadje in grozdje najboljšega izdelka; potem gepelne, slamoreznice, mlatilnice, trijerje, čistilnice, pluge (Sistem Sack) in sploh vse stroje za poljedelstvo po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.

Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.
 Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.
 razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za reelno postrežbo se garantira.

Ugodni plačilni pogoji.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegiran lastnik

Dunaj, III Erdbergstr. št. 12.

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

Florijan Gugmayerjev

GUGI

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

kemično suha voda

za izpiranje madežev

Skrivnost kemičnega izpiranja

madežev na oblekah!

V mojem zavodu za kemično pranje na najmanj 10.000 volnenih, baržunastih svilenih oblekah in onih iz Kamgarna natančno preskušano odpravi v eni minuti vse madeže vsled olja od bicikljev kakor tudi vse druge olja, maščobe, petrolej kakor tudi maž od vosov, sosebno pa
vsaki madež
 brez drgnjenja, brez pranja, brez ščetanja
 odpravi „GUGI“.

Cena steklenici 80 st. Razprodajalec vdobe primeren odbitek.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schromeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Anton Baretto

sodar

TRST — Viccolo Cieco št. 4. — TRST

naznanja slavnemu občinstvu, da ima v zalogi staro in novo vinsko posodo od 20 litrov višje. Izgotavlja vsake vrste posodo in v sodarsko stroko spadajoča dela. Se priporoča rojakom v smislu gesla: Svoji k svojim!

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 — Zaloga: ul. Istituto 15
 Telefon št. 141 — Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I., II., III. IV. razreda; prevzci mrlčev v tu-in inozemstvo; katefalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.

Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vencev iz umetnih cvetlic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetlic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih po-brthmdoneevreg. i

Svoj k svojim!

Zaloga obuvala

v ulici Riborgo št. 2.

Pozor okoličani in tukajšnji Slovenci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelano obuvalo.

Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Lovrene Vodopivec.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga
 z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki si nalože za najmanj jedno leto po 5 %, navadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-current po 3,60 %. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6,15 %.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom polnočnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Proti malokrvnosti
Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani
 dvor. založnika Nj. Svetosti papeža,

Ima v sebi
90 krat več železa

kakor druga po reklami nezasluzno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni pri oslabilih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Julij Redersen

+

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modroci, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovica, suspenzori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov z kirurški zdravljenja, angležki predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.